

Лъэпкэ проектхэмрэ къралыгъо программэхэмрэ зэрагъэцакълэхэрэр

Адыгеим и Лышхъэу Къумпыл Мурат Адыгэ Республикэм иминистрствэхэм япашэхэм адырилэгъэ зэхэсыгъор 2021-рэ ильэсым лъэпкэ проектхэмрэ къралыгъо программэхэмрэ зэрэпхыращыгъэхэм, мыгъэрэ пшъэрылхэр зэрагъэцэклэщтхэм афэгъэхьыгъагъ.

Зэхэсыгъом хэлэжыгъэх Адыгэ Республикэм и Къралыгъо Совет — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэр,

АР-м и Премьер-министрэ ипшъэрылхэр зыгъэцаклэу Клерэщэ Анзаур, республикэм и Лышхъэрэ Адыгеим иминистрэхэм я Кабинетрэ я Администрации ипашэу Владимир Свеженец, Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет

хэтхэр, муниципальнэ образованиэхэм япашэхэр. Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ ипшъэрылхэр

хэтхэр, муниципальнэ образованиэхэм япашэхэр.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэ ипшъэрылхэр

зыгъэцэклэрэ Клерэщэ Анзаур зэхэсыгъом кызырэщылауагъэмкълэ, лъэпкэ проектхэм ягъэцэклэн пае гъэрэкълэ сомэ миллиарди 5,6-рэ къатлупшыгъагъ, мылкъум ипроцент 95,5-р кызыфагъэфедагъ. Проектхэм къадыхэлъытэгъэ псэолъэ заула амытэу къэнагъ, ахэр мыгъэ аухыщты. 2022-рэ ильэсымкълэ лъэпкэ проектхэм ягъэцэклэн

(Икълух я 2-рэ нэклуб. ит).

Шухъафтын дэгъу афэхъугъ

Клэлэцыкълухэмрэ зыныбжы икълугъэхэмрэ апае «Лыжъ Щтыргъукыр ыкхи тыгъужь ежъашъор» зыфилорэ концертыр Мыекъуапэ кышхэпхэуагъ.

Адыгэ Республикэм и Къралыгъо филармоние и Къралыгъо симфоническэ оркестрэ идирижерэу Стлашъу Къэпплан япашэу музыкантхэм классикэм хэхъэгъэ произведениэхэр кырагъэлауагъэх.

П. Чайковскэм, Д. Шостакович, С. Прокофьевым, А. Лядовым, Ж. Бизе, Э. Григ, А. Хачатурян аусыгъэхэр оркестрэм кыыригъэлауагъэх.

Пшысэм техыгъэ къэгъэлъэ-

гъонэу Лыжъ Щтыргъукырмрэ тыгъужь ежъашъомрэ яхыла-гъэм Адыгэ Республикэм и Лъэпкэ театрэу Цэй Ибрахымэ ыцлэ зыхыирым иартисткэу Нэхэе Марджанэт къеджагъ.

Филармонием кышхызуахыгъэ экранышхом пшысэм кыхэхыгъэ едзыгъохэр кышхэпхэуагъэх. Сурэтхэр шъо зэфэшхъафхэмкълэ гъэклэрэкла-гъэх. Пшысэр нахъ гурылогъошлу хъуным фэшл Нэхэе Марджанэт

хуыгъэ-шлагъэхэм лупклэу къатгъушыагъ. Лыжъ Щтыргъукрым гъусабэ ил, цыфхэр кымэфэ лъэхъаным жэхэм арысхэу мэкълэх.

Ильэсыклэм ехъулэу мэфэкл шухъафтынхэр зэрэшыхэрэр, Лыжъ Щтыргъукырмрэ зэклэми зэрафэгъушорэр къэгъэлъэгъоным кыххэщы. Шухъафтынхэр жэм кырадзэхэзэу цыфхэм альагъэлэсхы, мэфэклым игушлуагъо зэдагъош.

— Ильэсыклэм узэфэгъушлон, шухъафтынхэр пшынхэ фае, — кылуагъ концертыр зезыцэрэ Нэхэе Марджанэт.

Концертым еплъыгъэхэ Дарухэм яунагъо, Расимэ цыкълур, нэмыкхэр бэрэ лэгу теуагъэх, къэгъэлъэгъоныр ашлогъэшлэгъоныгъ. Ар кызаухым, дирижерэу Стлашъу Къэпплан, оркестрэм хэтэу, Адыгэ Республикэм инароднэ артисткэу Ольга Мамикян, литературнэ логыгъохэр зыгъэцэклагъэу Нэхэе Марджанэт, нэмыкхэм залым члэсыгъэхэр гушылэгъу афэхъугъэх, зэгоуцохэзэ нэпэ-еплъ сурэтхэр атырахыгъэх.

— Лыжъ Щтыргъукыр, тыгъужь ежъашъор, мэфэкл зэхэхэхэр зэрэгъэпсыгъэхэр кон-

цертым еплъыгъэхэм агу рыхыгъ, — кълэуатэ Стлашъу Къэпплан. — Музыкэмрэ сурэтхэм якъэгъэлъэгъонрэ зэрэзэдиштэхэрэм тизэхэхэ кыгъэбаигъ.

Къралыгъо гъэпсыклэ илэу Адыгеир зыпсэурэр ильэси 100 зэрэхъурэм, нэмыкхэм афэгъэхыгъэ зэхэхэхэм симфоническэ оркестрэм зафэгъэхъа-зыры. Художественнэ пащэр Урысыем, Къэбэртэе-Бэлыкъарым язаслуженнэ артистэу Темыркъэнэ Петр.

ЕМТИЛЪ Нурбий.

Лъэпкъ проектхэмрэ къэралыгъо программэхэмрэ зэрагъэцакӀэхэрэр

(ИкӀуэх).

пае сомэ миллиарди 5,3-рэ къатлупщыт. НепӀкӀэ зэзэгъы-ныгъэхэм япроцент 31,3-р адашлыгъах.

ГъэрэкӀо афэмыгъэцӀкӀэгъэ лофшӀэнхэр зэраухын, зэзэгъы-ныгъэхэмрэ проект-сметэ документхэмрэ зэрагъэхъазырын фае, псэопъэшлынымкӀи, гъэцӀкӀэжыын лофшӀэнхэмкӀи плӀӀэхэр ауко зэрэмыхъуштым КъумпӀыл Мурат аналэ тыраригъэдзагъ. ИплӀалэм амыухыгъэ псэуалӀэм изыт, ащкӀэ амалэу зэрахъэхэрэм афэгъэхыгъэу муниципальнэ образованиехэм япащэхэм къалотагъ. Муниципалитетхэмрэ министерствэхэмрэ япащэхэм подряднэ организациехэм ялофшӀэн гъунэ зэрэ-лъафырэр нахь зэрагъэлъашын фаер республикэм и Лышхъэ къыхигъэщыгъ.

«Лъэпкъ проектхэмрэ къэралыгъо программэхэмрэ ягъэцӀкӀэн кӀуачӀу тилэр зӀкӀэ етхыплӀэн фае. Министерствэхэмрэ муниципалитетхэмрэ япащэхэм подряднэ организациехэм гъусэныгъэ адырӀау ишыкӀэгъэ унашъохэр аштӀэнхъ фае», — къылуагъ КъумпӀыл Мурат.

«Къуаджэхэм зедӀштӀу хъ-хъоныгъэ ягъэшлыгъэныр» зы-филорэ къэралыгъо программэр

зэрагъэцакӀэрэм Адыгэ Республикам мэкъу-мэшынкӀэ иминистрӀу Къуанэ Анзаур къыте-гушылагъ. Ащ зэрэхигъэунафы-кыгъэмкӀэ, мы ильэсым ишылэ мазэ станицӀу Абдзэхъаблэ, къутырӀу Днепровскэм, селоу Сергиевскэм культурэм иунэхӀу адэтхэм, станицӀу Кужорскэм дэт кӀэлэцӀкӀу лыгыплӀэм, станицӀу Джаджэ культурэмкӀэ и Гупчэ ягъэцӀкӀэжыын аухышт. Апэрэ кварталым икӀуэх къу-тырӀу Краснэ Улькэм, станицӀу Келермесскэмрэ Джаджэ-рэ кӀэлэцӀкӀу лыгыплӀэ зырыз ащатынӀу рахъухъ.

Къэралыгъо программэр «Къуаджэхэм зедӀштӀу хъ-хъоныгъэ ягъэшлыгъэныр» зыфи-лорэм къыдхылытагъэу сомэ миллиард 1,6-м ехъу зытефӀшт псэуалӀэхэм ягъэпсынкӀэ ыкӀи ягъэцӀкӀэжынкӀэ джыдэдэм зэ-зэгъыныгъэхэр адашых. Ахэм къахуебытэх гъусэныгъэмкӀэ, псауныгъэм икӀуэхъумэнкӀэ, спортымкӀэ учреждениехэр, псыр, газыр алӀкӀэзыгъахъэр псэуалӀэхэр.

Зэхэсыгъом хэлэжыагъэхэр 2022-рэ ильэсым Адыгеим социальнэ-экономикэ хъхъоны-гъэ зеришлышт унӀе програм-мэм къыщыдӀлытӀэгъэ лофтхъа-бзэхэм шъхъафӀу атегушыла-гъэх. Адыгэ Республикэм эконо-микэ хъхъоныгъэмрэ саты-

умрӀкӀэ иминистрӀу ШӀуджэн Заур зэхэсыгъом къызэрэщи-луагъэмкӀэ, предпринимательхэм ТӀхъутэмькӀэе районым ипро-мышленнэ шӀолъыр фӀэгъэцӀкӀэ-ныгъэхэр щафашынхъу рахъу-хъ; Мыекъуапэ дӀжэ псыхъоу Шъхъагуащэ иджабгъу, исэмӀу нӀпкӀхэм ягъэпытӀнкӀэ лофшӀэн-хэр щызэхашӀыт. Сабыйбэ зэрыс унагъохэм унӀе унӀхэр зыщашлышт чӀыгу лӀхъхъу къа-ратыгъэхэм янженер инфра-структурэ игъэпсын лъагъэ-кӀотӀшт. Мыщ фӀэдэ лофтхъа-бзэхэм ягъэцӀкӀэн пае со-мэ миллиардым ехъу къатлуп-щыт.

Джащ фӀэдӀу фӀэтэрыбӀу зэхэт унӀхэм ягъэцӀкӀэжыын пае мылькӀоу къыхагъэкыгъэр зэ-рагъэфедатӀагъэми зэхэсыгъом щыхӀплагъэх. Адыгэ Респу-бликэм псэопъэшлынымкӀэ, транс-портымкӀэ, псэуплӀэ-коммуналь-нэ, гъогу хъызмэтымкӀэ иминистрӀу Валерий Картамыше-вым зэрэхигъэунафыкыгъэм-кӀэ, фӀэтэрыбӀу зэхэт уни 143-у сомэ миллион 223-м ехъу зыпӀулахъагъэр 2021-рэ ильэ-сым агъэцӀкӀэжыгъ. Мыгъэ фӀэтэрыбӀу зэхэт уни 159-у со-мэ миллион 260-рэ зыпӀулахъ-щыр агъэцӀкӀэжыынӀу рахъу-хъ. ШӀолъыр операторым ифонд мылькӀум ипроцент 84,2-р къыхъагъах. ЧыфӀу къа-

тенагъэр къалыхыжыгъэными ыуж итых.

ФӀэтэрыбӀу зэхэт унӀхӀу агъэ-цӀкӀэжыгъэхэр къалыхыжы-хэрэм япшӀэдӀкыжы гъэлъэ-шыгъэн зэрэфаем КъумпӀыл Мурат аналэ тыраригъэдзагъ. ФӀэтэрыбӀу зэхэт унӀхэм ачӀэ-схэм ятхъаусыхэ тхыльхэм ахӀплӀэнхэ, щыклагъэу къыха-гъэщыгъэхэр псынкӀӀу дагъэ-зыжыынхэ фае. УплӀӀкӀунхэм афэгъэзэгъэ гъӀорышлӀапӀэм ишыкӀэгъэ уплӀӀкӀунхэр зехи-щӀэнхъу пшӀэрылӀ фашыгъ.

Адыгэ Республикэм гъусэ-ныгъэхэмрэ шӀэныгъэмрӀкӀэ иминистрӀу иапэрэ гуадзӀу Евге-ний Лебедевым гъусэныгъэ языгъэгыотырӀе учреждениехэм ягъэпсынкӀэ ыкӀи ягъэцӀкӀэ-жынкӀэ гухӀлӀӀу ялӀхэм ягугъу къышлыгъ.

Мыекъуапэ ирайон цыкӀоу Михайловым нӀбгырэ 1100-мӀ ательытӀэгъэ гурыт еджаплӀу щагъэпсыштым ипроект 2021-рэ ильэсым къэралыгъо экс-пертизэ ашыгъ. Мыгъэ ащ ишын аухынӀу щыт. 2022 — 2023-рэ ильӀсхэм къуаджэхӀу АдыгеякӀэм, Бжыхъэкъоежым, поселкӀу Яблоновскэм гурыт еджаплӀэхэр ащагъэпсыштых. Ахэм пстӀумкӀи сомэ миллиард 1,9-м ехъу апӀулахъшт. 2023 — 2024-рэ ильӀсхэм нӀбгы-рэ 1100-мӀ атегъэпсыхъэгъэ

гурыт еджаплӀэ джыри ТӀхъу-тэмькӀэе районым щатынӀу рахъухъ.

2022-рэ ильӀсым къыще-гъэжыагъӀу 2023-рэ ильӀсым нӀс республикэм игурыт еджӀ-пӀи 10-у агъэцӀкӀэжыштыхэм сомэ миллион 713-рэ апӀулахъ-шт. Мы ильӀсым игъэтхӀапӀэ республикэм игурыт еджӀпӀи 5 джыри гъэцӀкӀэжыын лофшӀэн-хэмкӀэ программэм зэрэхагъэ-хъаштых зӀнӀкӀоу хӀэлӀжы-щтых.

Зэхэсыгъом икӀуэх Адыгеим и Лышхъэ зэрэхигъэунафы-кыгъэмкӀэ, лъэпкъ проектхэм адиштӀу культурэмкӀэ, гъусэ-ныгъэмкӀэ, спортымкӀэ учреж-дениехӀу агъэпсыгъэхэри, агъэ-кӀэжыгъэхэри шлуагъэ къатӀу агъэфедӀнхъ фае.

«Гурыт еджаплӀэхӀу, кӀэлэ-цыкӀу лыгыплӀэхӀу, тхыль-еджаплӀэхӀу, культурэм иунӀ-хӀу, спорт псэуалӀэхӀу агъэ-псыгъэхэри агъэцӀкӀэжыгъэ-хэри зыфытегъэпсыхъагъэ-хэр цыфхэм ящыӀкӀэ-псӀу-кӀэ зыкӀегъэӀтыгъэныр ары. Ахэр нахь шлуагъэ къытӀу гъэфедӀнхэм мӀхъанӀшхо и», — къылуагъ КъумпӀыл Мурат.

Адыгэ Республикэм
и Лышхъэ
ипресс-кӀулыкӀу

Лифтхэм ягъэфедӀн фӀэгъэхъыгъӀу

Республикэм икӀэлэ шъхӀалэ фӀэтэрыбӀу зэхэт уни 124-мӀ лифтхэр ахӀыт. Ахэм ащыщ чӀэтым ильӀситӀу хъугъӀу лоф-ышӀӀытӀыгъ. Ащ фӀэгъэхъыгъэ тхъаусыхэр къалӀу Мыекъуапэ иадминистрации гъэ-лорышлӀанымкӀэ имуниципальнэ гупчэ къы-рахылылагъ.

«Мыекъуапэ иурамӀу Димитровым ыцӀэ зыхыӀрэм тет я 16-рэ унӀм лифтӀу хӀ-тхэм ягъэцӀкӀыгъэ гъэцӀ-кӀэжыын 2022-рэ ильӀсым зӀшуахынӀу рахъухъагъ. Ау лифт псэуалӀэхэм язӀблӀ-хъун 2021-м къахыжыгъ. Ащ ушъхъагъоу фӀэхъугъэхэр бӀ-мӀ зыкъызэрӀтфагъэзагъэр ыкӀи мы лофым социальнэ мӀхъӀнӀ ин зӀрилӀэр арых. Ащ игъусагъ унӀм чӀӀсхэм зӀ-хашӀэгъэ зӀхашӀӀу ипротокол. ИкӀыгъэ ильӀсым ичӀӀыгъу мазэ ыкӀэм фӀэтэрыбӀу зэхэт унӀм лифтхэр зӀблӀхъугъэн-хэм фӀэгъэхъыгъэ контрактым плӀӀныкӀохэр кӀӀтхӀагъэх ыкӀи тыгъӀэгъӀэ мазэм ухъазы-рын-тӀупщын лофшӀэнхэр зӀ-шуахыгъэх, Ростехнадзорым ахэр ыштагъэх», — къылуагъ Мыекъуапэ иадминистрации псэуплӀэ-коммунальнэ хъыз-мэтымкӀэ ыкӀи зетегъӀпсы-хъанымкӀэ и ГъӀорышлӀапӀэ ипӀащӀу Оксана Алтуховам.

ТехническӀэ шапхӀэхӀу щы-

лӀхэмкӀэ, лифт псэуалӀэм гъэцӀкӀэжыын куу зырашылӀ-лӀэрӀ агъӀпсӀӀӀӀӀӀӀӀ зыра-гъӀжыагъэм ильӀс 25-рэ зы-тешӀлӀэр уж, ащ къыкӀӀы-кӀорэ уахътӀэм — ильӀс 15 къӀс. КъызыкъутӀрэм, чӀэ-

зымафӀэм къыкӀоцӀ агъэцӀкӀэ-жыын фае.

МылькӀум игъӀпсӀӀӀӀӀӀӀ пыл шапхӀэхэмкӀэ, фӀэтэры-бӀу зэхэт унӀм илифт пстӀу-ми зӀдырӀе мылькӀоу зӀда-гъӀфедӀрэм хӀхъ. АщкӀэ пшӀӀӀӀӀӀӀӀ зыхыӀрӀэр ГъӀ-лорышлӀӀо компаниер е ТСЖ-кӀэ заджӀэхӀу лифтхэм яфӀо-фашӀӀэхэмкӀэ зӀзӀгъыныгъэм

кӀатхӀэхэрӀэр арых. Ащ ыуж лифт оборудованиер мазэ къӀс ауплӀӀкӀун фае. ЗӀмызӀгъы-ныгъэ горӀхэр къӀхъуӀ хъумэ, унӀм чӀӀсхэм зыфагъӀзӀн алӀӀкышт АР-м псӀӀпӀӀэхэмкӀэ ифонд зӀрагъӀфедӀрӀэм, псӀӀ-лӀэ зӀфӀӀӀӀӀӀӀӀ зырашылӀ-хэрэм алӀыплӀӀэр къэралыгъо инспекциехэм я ГъӀорышлӀапӀэ.

Лифтыр къутагъэ зыхъукӀэ, диспетчерскӀэ кӀулыкӀоу унӀр зӀпхыгъэм е гъӀорышлӀӀо компаниер, ТСЖ-м япащӀ-хэм афытеонхъ фае. ПсӀӀпӀӀ-коммунальнэ фӀо-фашӀӀхэр зӀратыхӀэр квитанциехэм е къӀбарлыгъӀӀӀс пхӀӀӀмбгъухӀу унӀ чӀӀхӀапӀӀэхэмрӀе ежӀ лифт-хэмрӀе ядӀпкӀхэм апылӀагъ-хэм мыхэм ятелефон номер-хэр арытых.

Лифтхэм адӀлӀжыӀэр аварийнӀе бригадӀу 6-мӀ Мые-къуапэ лоф шӀалӀ. Респу-бликэм икӀэлэ шъхӀалэ иадми-нистрации псӀӀпӀӀ-комму-нальнэ хъызмэтымкӀэ ыкӀи зетегъӀпсыхъанымкӀэ и ГъӀо-рышлӀапӀэ къызӀрӀытӀрӀэмкӀэ, ахэм япчъагъэ екъу лифтхэр зыхӀт уни 124-мӀ яфӀо-фашӀӀхэр агъэцӀкӀӀнхэмкӀэ.

COVID-19

Процент 70-рэ фӀедизмӀ вакцинӀэр ахалъхъагъ

УФ-м и Президент тикъэралыгъо къыщы-дагъӀкырэ вакцинӀэм ишлуагъэ къыхыгъӀызӀ, цыфхэр вакцинации шыгъӀнхэм зыкӀегъӀӀы-гъӀанымкӀэ пшӀӀрылӀхэр къыгъӀнӀӀфагъэх.

— НафӀэ зӀрӀхъугъэмкӀэ, дуна-им щагъӀфедӀрӀе вакцинӀэ пстӀу-ми анахъӀу «Спутник V» зыфилорӀэм ишлуагъэ къӀкӀо, вирусым ебӀны. Ар зыщытымыгъӀушӀу, вакцина-циер зыхызгъӀӀхъэхэрӀм япчъагъэ нахъыбӀ тшын фае, — къылуагъ Владимир Путиным.

Адыгеим вакцинациер етӀупщы-гъӀу щӀкӀо. Мы ильӀсым ишылӀэ мазэ и 17-м ехъулӀӀу нӀбгырэ 199614-мӀ вакцинӀэр ахалъхъагъ, ар вакцинациер зыкӀунӀу зытефӀхэрӀм япроцент 68, 78-рэ фӀедиз. ИльӀс 60-м къӀхъугъэ нӀбгырэ 56484-мӀ прививкӀэр арагъӀшыгъ.

Джыри проценти 2,7-рэ къахэхъошт

Ар УФ-м и Президентэу Владимир Путиным иунашьохэм ащыщ. СтрахованиемкӀэ пенсиехэм проценти 5,9-рэ къахэхъуагъэу илъэсыкӀэу кӀыхагъэм ищылэ мазэ и 1-м кыщегъэжъагъэу кӀаты. Илъэс кӀэс ащ тетэу пенсиехэм къахэгъэхъогъэным кӀэщакӀо фэхъугъэри Владимир Путиныр ары.

ралыгъом ипашэ тыгъэгъээ мазэм кытыгъэми ар къащилӀогъагъ.

Джыри илъэсыкӀэу кӀыхагъэм мыщ кыфигъээжъыгъэ, инфляциер проценти 8,4-кӀэ зэрэдэ-кӀолягъэм фэшӀ проценти 8,6-м индексациер нагъэ-сынэу унашьо кышыгъ. Ауштэу кызыхагъахъо-кӀэ инфляциеу проценти

8,4-кӀэ дэколягъэм нахы-нахыбӀкӀэ пенсиехэр кӀа-лэтыгъэхэу мэхъу.

— *Пенсиехэр илъэсым икӀыхагъэум индексацие тшыгъэх шъхаем, инфляциер зэрэдэколягъэм кы-хэкӀэу цыфхэм нахыбӀэу агъэкӀодын фаеу мэхъу, ахъцэ тынхэм къахэхъуа-гъэм ишӀогъэшхо кӀэкӀо-жъырӀэп. Джыри тапӀкӀэ*

инфляцием кыгъгъэлъ-гъоштыр къэшӀэгъуай. Ар кыдэтлӀытэзэ, непэ ащ проценти 8,4-рэ хэхъуа-гъэмэ, пенсиехэр про-центи 8,6-кӀэ индексацие тшӀын фае, — кыӀуагъ Владимир Путиным.

Президентым пшъэ-рылӀэу къафишыгъэр агъэцӀкӀэзэ, охътэ кӀэ-кӀым ищыкӀэгъэ лӀофтхъа-

бзэхэр Правительствэм зэшӀуихыгъэх. Джы мары проценти 5,9-рэ къахэхъуагъэу шылэ мазэм и 1-м кыщегъэжъагъэу кӀатыр пенсиехэм джы-ри проценти 2,7-кӀэ кӀа-лэтыгъэу кӀатынэу ра-гъэжъэшт. ЗэрэхъурэмкӀэ, мзэитӀум пенсиехэм кӀа-хэхъорэр зэхъубытагъэу проценти 8,6-рэ.

Урысые политическэ партиеу «Единая Россия» илъэсэу икыгъэм игъэ-мафэ зэхашӀэгъагъэми, зыфилорэм изэхэсыгъоу пресс-конференциеу кӀэ-

ПенсиехэмкӀэ фондым кӀеты

Тхыльэу птыгъэм узэрэлъыплъэщтыр

2022-рэ илъэсыкӀэу кӀыхагъэм ищылэ мазэ и 1-м кыщыублагъэу УФ-м ПенсиехэмкӀэ ифонд и Къутамэу АР-м шылэм ахъцэ тынэу, компенсациеу е пособиеу цыфхэр социальнэу ухъумэгъэнхэмкӀэ уч-реждениехэм нахыпӀкӀэ атыщтыгъэхэр ыгъэнэфэнхэу кыфгъэгъээжъы-гъэ хъугъэ.

Ащ ыпӀкӀэ пособиер кызы-факӀоштыгъэм банкым иреквизитэу ытыгъагъэхэмкӀэ тапӀкӀи кыфгъэкӀошт. ИкӀэрыкӀэу лъэу тхыль ытыжъын ищыкӀагъэп.

Джы фагъэнэфэнэу ащ фэдэ фитыныгъэ зилэ хъугъэхэм Пен-сиехэмкӀэ фондым икӀулыкӀоу цыфхэм яфӀо-фашӀэхэр афэзы-гъэцӀкӀэхэрэм зыфагъэзэн фае.

Лъэу тхыльэу ахэм атыгъэр зынэсыгъэм ЗыкӀ гупчэм шы-кӀэупчӀэнхэ альӀкышӀт. Телефо-ныр: **8-800-6-000-000**. Джащ фэдэу УФ-м ПенсиехэмкӀэ

ифонд и Къутамэу АР-м шы-лэм мы телефонымкӀэ теохэми хъушт: **8-800-600-01-58**.

Шъугу къэтэгъэкӀыжъы, зигугъу тшыгъэр:

- * сабий зилэу лӀофшӀаплэм лумытхэр;
- * радиацием иягъэ зэригъэ-кыгъэхэр;
- * реабилитацием кыхиубы-тагъэхэр;
- * сэкъатныгъэ зилэу, кӀэлэ-цыкӀыгъэхэри зэрахэтхэу, ипсау-

ныгъэкӀэ ищыкӀагъэу автома-шинэ зэзгъэгъотыгъэхэр;

* дзэм къулыкӀу цызыхъэу, ахэм яунагъохэм арысхэу Пен-сиехэмкӀэ фондым епхыгъэу ахъцэ тын кызыфакӀохэр.

Социальнэ лӀэпылӀэгъоу Пен-сиехэмкӀэ фондым фэгъээжъы-гъэ хъугъэхэр ащ интернет нӀкӀубгъоу http://pfr.gov.ru/grazhdanam/mer_podderzhki зыфилорэм цызэгъугъэшӀэн шъульӀэкышӀт.

УФ-м ПенсиехэмкӀэ ифонд и Къутамэу АР-м шылэ

Къалэм изэтегъэпсыхъан иӀахышхо хильхъагъ

Мыекъуапэ илъэсыбэрэ иархитек-тор шъхъэлагъэу Игорь Чудесо-выр дунаим ехыжъыгъ. ШымылӀжъым иунагъо, игупсэхэм афэтхъаусыхагъ къалэм имэрэу Геннадий Митро-фановыр.

— ИлофшӀэн хэшӀыкышхо фыри-лагъ, сэнэхъатэу кыхыгъэми кӀа-лэми афэшӀыпкыагъ. Мыекъуапэ изэ-

тегъэпсыхъан, лъэхъаным диштэу гъэкӀэрэкӀэгъэным, ипсӀолъэшӀын, иархитектурэ иӀахышхо ахильхъагъ. Иунагъо, игупсэхэм, зӀкӀэ Игорь Алек-сей ыкӀор зышӀэщтыгъэхэм тафэтхъа-усыхэ, якын адэтэгъошчы, — кыӀуагъ кӀэлэ администрацием ипашэ.

Игорь Чудесовыр Мыекъопэ кӀэ-лэ администрацием архитектурэм-

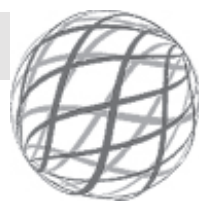
рэ кӀэлэгъэпсынымрӀкӀэ и ГъӀо-рышӀаплӀэ илъэсыбэрэ ипэцагъ. Къа-лэм ирайоныкӀэхэм, псӀэуплӀэхэм яшӀын ащ иӀахышхо ахэль, ащ ипроект-хэмкӀэ общественнэ чыплӀэ зэфэ-шъхъафыбэ зэтырагъэпсыхъагъ, кӀа-тыбӀэу зэтет унэхэр, спортым, псау-ныгъэм икӀэухъумэн япхыгъэ псӀэу-лӀэхэр ашыгъэх.

«ЭкоЦентрэм» кӀеты

Хэбзэгъэуцугъэр аукъо

Юридическэ лицэхэмрэ предпринимательхэмрэ хӀкӀэу аугъоирэр «ЭкоЦентрэм» луйшыным пае зэзэгъыныгъэм дыкӀэтхэнхэ фаеу зэрэщытым мызэу, мытӀоу игугъу къэтшыгъ.

Арэу щытми, ар зымыгъэцӀкӀэ-хэрэр джыри щыӀэх. ДжырӀэблагъэ компанием ахэм якъычӀэгъэщын пае уплӀэкӀунхэр зэхыщэгъагъэх. Бизнес-

ЭкоЦентр
региональный оператор по обращению с отходами

мен нӀбгырэ 50-м ехъумэ хэбзэгъэуцугъэр аукъоу кызыщилорэ тхыльхэр ара-тыгъэх.

ООО-у «ЭкоЦентрэм» и Адыгэ шъо-лпыр къутамэ ипашэу АлыбӀрд Нал-быйрэ тыкъэзыуцухъэрэ дунаим икӀэу-хъумӀкӀэ ыкӀи чыопсым икӀэкӀуапӀэхэм-кӀэ ГъӀолорышӀаплӀэм ипашэрэ мы лъэны-къомкӀэ лӀоф зэрэзэдэшӀэщтым фэгъэхы-гъэ зэзэгъыныгъэу блӀкыгъэ илъэсым зыкӀэтхагъэхэм кыдыхӀэлъытагъэу ар

зэхашӀэгъагъ. Джащ фэдэу экологическэ щынэгъончъагъэм фытегъэпсыхъэгъэ лӀофэу зэшӀуахышӀтхэри мы тхыльым кыщелӀох.

ООО-у «ЭкоЦентр» зыфилорэм и Адыгэ шъолпыр къутамэ ипресс-къулыкӀу

НӀкӀубгъор зыгъэхъазырыгъэр ХЪУТ НӀфсӀэт.

2021-рэ ильэсымклэ журналистикэм ыльэныкыоклэ Адыгэ Республикэм и Лышхъэ ишлұхъафтын телерадиокомпаниеу «Адыгеим» шагъэхъазырыгъэ проектэу «Лъапсэр» кызыыхыгъэхэм ащыщ. Ащ дэлэжьэрэ купым хэтхэу Тлэшъу Светланэ, Беданэкъо Замирэ, Шъэджэшъэ Азэмаат, Александр Никановым щытхъур къалэжьыгъ.

Лъапсэ

Къэбэхъаблэ щыпсэурэ Цуамыкхэр.

Ильэсныкыо хъугъэу Къэралыгъо телерадиокомпаниеу «Адыгеим» изфир къэтын зэкълэпыкыо гъэшлэгъонхэу проектм кыхиубытэхэрэр къехъэх. Ахэм республикэм ит адыгэ чылэхэм якъэбар, ллакъоу ащыпсэухэрэр зыфэдэхэр, тарихъэу къашлэкыгъэр къыралотыкы. Куоу кыхэлэжьэрэ пстэуи кышлэжьы-рэм хэзыгъэ фэмыхъоу кызыратыжьы-щтыр зыгъэцаклэхэрэм япшъэрыл шхъа. Адыгеим кышыхъугъэхэу, ау щымыпсэухэу, Урысыем ишъолырхэм ащылажьэхэу, лъэпкъ гумэкл зилэ купым щыщхэм проектм ягукъэк, ахэм ямыл-ку лэпылэгъуклэ ащ дэлажьэх. «Лъапсэм» хэхъэрэ къэтын зэкълэпыкыохэр охътэ клэклым кыкылоц телевидением еплъы-хэрэм псынклэу кыхагъэхэу аублагъ, шу альэгъурэ, жажэхэрэ къэтынхэм ащыщ хъугъэх. Ыпшъэклэ зигугъу къэт-шыгъэхэм анэмыклэу ащ дэлэжьагъэх видеоинженерхэу Лыплцлэ Адам, Ольга Ефимовар, графикэм ыльэныкыоклэ Аульэ Аскэр. Мэкъамэм дэлэжьагъэр Ангелина Лаутеншлегер. Лъэпкъ мэкъа-мэр ыльапсэу проектм икъэтынхэм ащагъэфедэрэ оредышъо 15 ащ къафи-гъэхъазырыгъ.

Армырми пшъэдэклэ ин зыхэлъ лэшлэн зэшлэу Светланэрэ Замирэрэ проектэу «Лъапсэм» зыгъэпсэ-фыгъо мафэхэри ахыжьыгъ. Ащ емылпытыгъэу къаугоирэ лэкъо, чылэ къэбархэм якуплэ хэтхэу, лъэпкъым идышъэ клэн кызыраухъумэжьырэр зэхашыкыгъэ, гурэ псэрэ рахылагъэу къэтын зэкълэпыкыохэр тырахы, зэх-гъэуцожых, интернет ыкыи телевизион-нэ амалхэр кызыфагъэфедэхэу цыфхэм анагъэсых. Непэрэ мафэм ехъулэу адыгэ къоджэ 11-мэ афэгъэхыгъэ къэ-тынхэр телевидением кыгъэлъэгъога-хэх. Ахэр — Джамбэчы, Гъобэкъуае, Очэпшы, Фэдз, Псэйтукы, Кошхъаблэ, Къэбэхъаблэ, Джыракъы, Афыпсыпэ, Улапэ, Джэджэхъаблэ афэгъэхыгъэх. Джыри къоджитфымэ — Аскъэлае, Хъа-тыгъужыкыуае, Хъакурынэхъаблэ, Хъаклэмзые, Тэуыхъаблэ атырахыгъэхэу къэтынхэм язэхэгъэуцожын дэлажьэх. Джырекклэ зэкълэмкыи лэкъуи 160-рэ фэ-дизмэ афэгъэхыгъэу «Лъапсэм» хэтэу къалотэнэу хъугъэ. Ар агъэнэфагъэм изыщани икъурэп. лэшлэн гъэшлэгъон, лэшлэн игъэклотыгъэ джыри апэ ил.

Тлэшъу Светланэ, сыдигъокыи зэриха-бзэу, телевидением лэшлэнэу щигъэ-цаклэрэм мэхъаншхо ритыгъэ, зичэзыу проект гъэшлэгъонэу зыдэлажьэрэм иинагъэ, лъэпкъымкыи мэхъанэу илэр зэхыуи гъашлэу кытегушылэ:

«Къэтын лэпчъ сыхъати 10 — 12 -рэ тетэхы. Чылэ лэпчъ анахъ лэкъо инхэм къашыублагъэу зипчъагъэкклэ анахъ маклэхэм анэсыжьэу ягугъу къэтэшлы. Пчэдыжьрэ сыхъатыр 6 — 7-хэм адэжъ Мыекъуапэ тыдэклы, зы чылэм зы ма-

фэрэ игъэклотыгъэу щытетэхы, пчыхъэм сыхъатыр 10-м адэжъ тыккъэклэжы. Нэбгырабэмэ талоклэ, къоджэ псэуплэхэм япашэхэр лъэшэу лэпылэгъу кытфэхъух. Хэлэжьэщхэм ятелефонхэр къаысэ-хышъ, лэкъо лыкыохэм сэ сшхъэкклэ садэгъушылэ: тызтегушылэщхэр, зыщы-тетхыщхэр, зиунэ тихъащхэр, шхъадж кылотэщхэм рыгъунэу — продюсер лэшлэн игъэклотыгъэ пэублэм зэшлэтэхы дэкыгъор пклэнчъэ мыхъуным фэшлыклэ. Шыпкъэ, ащ фэдэ зэ нэмылэми кы-хэкыгъэп. Тикъэтынхэм къахэлэжьэхэрэм мэхъанэу илэр къагурэлэ, ашлэпаллэу лэкъо къэбарэу алэкълэпымкыи кыддэ-гуащэх. Адыгэ чылэхэм, адыгэ унагъохэм сыдигъокыи хъаклэр агъэлъаплэ, тыди дахэу кыщытпэгъокыи, шыгъу-пастэр апэ ит. Пшъэрылэу тилэм елпытыгъэу ллакъоу тызхэхъэрэм кьежъаплэу афэхъугъэм икъэбарэу къашлэжьыхэрэр, къутэмэ пчъагъэу зэрэзэхэкыгъэхэр, нэмыкл адыгэ къуаджэхэм е шъолырхэм, лэкыи къэралхэм кошынуу зэрэхъугъэ-хэмкыи ятарихъ къятэгъэлъатэ. Мытхы-гъэу, лорылатэкклэ къахэнэжьыгъэ лэкъо, чылэ къэбархэу кытфызэлъахыхэрэр гъэшлэгъонхы».

Проектм зигукъэкклэ шушлэ купым YouTube-каналэу «Gukhel» («Гухэль») зыфилорэр агъэлажьэх. Ащ кыхъэрэ къэтынхэу зы чылэ икъэбар кызылоты-кыхэрэр сыхъатрэ ныкыорэ якыхъагъэ-клэ зэрэхъухэрэр. Ащ кыхъахыжьырэ такыкы тлоклэр телевидением зы къэ-тыгъоклэ лъэпкъыбзэ къэтынхэм яохътэ лэхэу телеканалэу «Урысыер 1-м» пчэдыжьрэ щырилэм кыщегъэлъагъо.

Бэрэскъэжые лэпчъ сыхъатыр 10 хъунклэ такыкы 26-рэ илэжьэу «Лъапсэм» икы-дэклыгъо уахът.

Беданэкъо Замирэ «Къэбархэр» зы-щызэрищэрэ тхъамафэм ыуж кыкылэпы-клорэ зыгъэпсэфыгъо мафэхэм «Лъапсэм» хэхъэрэ къэтынхэм ятэхын ащызэшлэ-хэу бэрэ кыхэкы. «Уахътэрэ кыучлэрэ пызыхырэ проект, ау нахыбэ тетхы къэс, тапэкклэ джыри ащ нахыбэ кы-зэрэклоштыр кыдгурэлэ», — ело Замирэ. Адыгэ Республикэм ит чылагъохэм язакъоми, тырахыщтыр къэтын 40-м кьехъун фае. Хы Шуцлэ лушъо шапсы-гъэхэр, Шхъащэфыжъ щыпсэухэрэр къазэхъожыклэ, чылэгъо 60 икыуш. Проектм зигукъэкклэ шушлэ купым Къэ-бэртэе-Бэпкъар ыкыи Къэрэщэе-Щэр-джэс республикэхэм якъэралыгъо теле-радиокомпаниехэм зэзэгъыныгъэ ади-шыгъэу, «Лъапсэм» хэхъэрэ къэтынхэр ткъош шъолырхэм арыт адыгэ чылагъо-хэмрэ ащыпсэурэ ллакъохэмрэ афэгъэ-хыгъэу арагъэшлы. Адыгеимкыи къэтын пчъагъэу ашыгъэр джырекклэ зэкълэмэ анахыб.

Кымафэр икынышъ, мафэм хахъоу зиублэжьыклэ, тепхынкыи нахъ лэшлэхы зэрэхъуштыр Беданэкъо Замирэ хегъэ-ныфыкы:

«Сэ инстаграм нэклубгъоу силэр игъэ-клотыгъэу сэгъэфедэ. Зичэзыу чылэу зытесхыщхэмкыи цыфхэм макъэ ясэ-

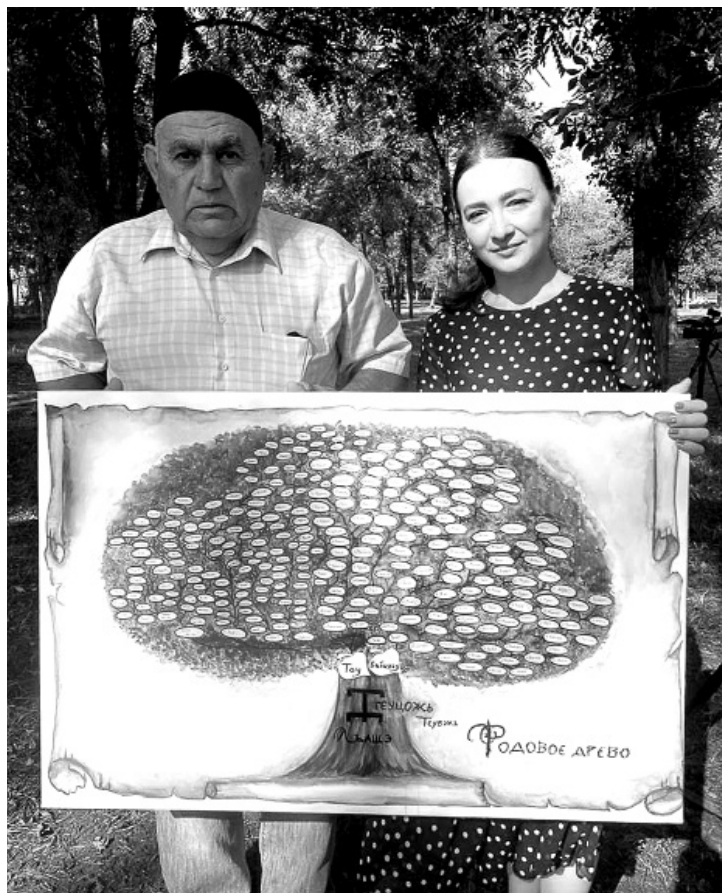
гъэу. Бэ кысфатхэрэр, нахъ дэгъоу чылэм икъэбар кызылотэжьышъушхэм ятелефонхэри кысфатхы. Мыекъуапэ ащытетхыжьэуи бэрэ кыхэкы. Тырку-ем ис адыгэхэри «адэ тадэжъ шукъэ-кышлэ?» алошъ къатхэх. Кытэхъуапсэх ащ фэдэ проект тызэрэдэлажьэрэм. Ахэм къалотэжьынуу лэкъо къэбарэу ашлэрэр зэрэбэдэдэм щэч хэлъэп. Зы-тетхыгъэ чылэхэр залъэгъуклэ, джыри тызнэмысыгъэхэм ашлэабэ дашлэ, кы-теох. Чылэхэм азфагу зэнэкыокыу кы-дахъэрэм фэдэу кысщэхэу. Ячылэ итарихъ агъэлунэу, ялэкъо къэбархэр кыдгъэлотэнэу зэкълэри фаех».

Мэфэ жьоркыи псы къэргъо чылэм клэхъопсыхэрэм афэдэу проектэу «Лъап-сэм» икъэтын зэкълэпыкыохэр Адыгеим щыпсэухэрэм афэхъугъэх. Тлэшъу Свет-ланэ зы чылэ щытрихырэ, лэкъо пчъа-гъэу зиунэ ихъэхэрэр кылотэжьы хъумэ, телевизионнэ къэтынэу такыкы 20 хъурэм зыпари кышымылэгъахэм фэдэу кызырэхъыжьырэ бгъэшлэгъонэу щытэп. Арэу щытми, а къэбархэр зэрэ-кыхъэхэр, зэрэбэр зымышлэхэрэмкыи къэтынхэр ашлэзэкълэупкылагъэхэу, ашлэ-гъэшлэгъонхы:

«Сыдэу передачэ шлагъуа тызеплы-гъэр!» — алошъ бэхэр кысфытеох «Лъапсэм» зеплыхэрэ нэужым, — игуа-пэу къалотэжьы Светланэ. — Адыгэ телевидением кымыгъэлъэгъуагъэр

Хъаклэмзые. Хъаклэмзыхэм ялэкъу.

Джэджэхабл. Теуцожь Мос.

ашлопередачэп. «YouTube-м ит сыхьатырэ ныкьорэ хьоу, нахь икьоу шьуеплыжьын шьулэкышты», — зяслэ цыхьэ кыисфамышлырэм фэдэу кыисшолшы. Атесхы хьуми джа дэдэр ясэлэ шьхьае, YouTube-м итым емылтыгъэу тэ тиадыгэ телевидение зэкэ кышцагъэ-лэзгъонэу фаех. Тэ охьтэ гунапкъэхэр зэрэтир агурысэгъало. Тесхырэ сыхьат 12-м елытыгъэмэ, YouTube-ми сыхьатырэ ныкьорэ нылэп кызгъэхабьырэ. Мыхьужь хьумэ ар охьтэ дэгъу, ау ащ такыкь 20 хэпшыкыжьыныр кьин дэд. Мэхьанэ зилэ зак, сьдэушты «лэпкь тарихьым ианашь шьхьалэр мыры, хэбгъэклэ хьуштыр мыдрэр ары» плуу зэхэбдзыжьышты?»

— Ары шьхьае, сыхьатрэ ныкьорэ зы кьэтыным уедэлуным пае уахьтэ уилэу утысыни, уеплын фае. Арэу зыхьурэм, такыкь тлоклэр тэ тиамалыр арыш, сэ нахь кьэсэштэ, — Светланэ кыизэрэспэуштыр сшлэзэ есэлэ.

— Дудь, Собчак якъэтын кыхьэхэм шьуапплыба?! Зышлогъэшлэгъоныштыр сыхьати, сыхьатитлуи епллышты. Чылэм дэсхэм ямызакъоу шлэныгъэлэжьхэри хэтэгъэлажьэх, Адыгэ Республикэм гуманитарнэ ушэтынхэмкэ институт, Адыгэ Республикэм и Лэпкь музей ялофшлэхэми зафэтэгъазэ. Гушылэм пае, анахь лэкоу лужьухэу бжэдыгъуи, клэмыгуи кьахафэхэрэм ащыщых Цэйхэр, зэклэхэри зэрэшлэх, зы лэкоу теклыгъэх. Лэкоуэхэу чылэхэм ацлэхэр кыизтеклыгъэхэр — Тэуишабл — Тэухэр, Хьакурынэхьабл — Хьакурынэхэр. Адэмые — гъэшлэгъон дэдэшт. Сэбаныкьохэр, Багьырэкьохэр, Шьэуатэкьохэр, Ащкьанэхэр — тыдэ кыкылыгъэх? Ахэр а чылэр ары нылэп зыщыпсэхуэрэр. Джащ фэдэу Кьэбэхьаблэхэр Кьэбыхьэ Темрыкьо теклыгъэх. Ежь Темрыкьо зи теклыгъэл, пчээлутым лэкоуацлэр ритыгъаг. Гунагъу лэкоуым ыльэкьуацлэ зыштэжьыштыгъэхэр кьахэкыштыг, ахэми тарихь гъэнэфагъэхэр апыль. Зэпэкьоцлэгъухэр ятэжьхэм ацлэкэ зэтрафыжьхэу, зыкьохэмкэ ацлэ кьыралуу ахэтыгъэри маклэп. Джащ фэдэу Очэпшы чылэ гъэшлэгъон дэд. Нэхаехэмрэ Кушьухэмрэ унэгъо шьэрышлэ хьоу дэсых. Шьхьэлахьохэр, Пшыдатэкьохэр, Делэкьохэр, нэмыкьлэу кьахафэхэрэр — унэгъо 60 екьужьы. Чылэр зытеклыгъэ Очэпш лэкоуым щыщэу зы унагъо дэсыжь нылэп. Кьэтыныр Очэпшы цытетхы зэхьум кьэбар гъэшлэгъон кьытфалотаг. Илъэс 20-кэ узэклэлэбэжьмэ Кьэрэщэе-Щэрджэсым, Эрсакон щыщэу хы Шьуцлэ лушьом клотыгъэ Очэпш Мыхьамэт чылэм блэкызэ, Очэпшы ыцлэ тетхэгъэу гъогу напцэмкэ кыизельэгъум, ыльэкьуацлэ зыхьырэ чылэм дэхьэгъаг,

ильэкьоцлэгъумэ алуклэгъаг, чэщ-зымафэрэ кьыдэсыг зэхьаштыхэу, зэрэ-шлэштхэу алуи, ау цылыныгъэм ипэ-рыохьу горэхэм кьадыгъэхьыгъэп. А Очэпш Мыхьамэтыр Очэпшы фэгъэхьыгъэ кьэтыным YouTube-кэ епллы, ежь фэгъэхьыгъэ кьэбарыри зэхихыжьыг, проектум ишлуагъэ-кэ макъэ кьаригъэ-лужьыг, джы зэхьанхэу мэгугъэх. Ар зымыуасэ щылэп.

«Лэапсэр» — члэ зымылэ псынэклэчэу хьугъэ. Зы кьэбары кьыхамынэным проектум лэф дэзы-шлэхэр пылтых. Ау гъэшлэгъоныр — шлэныгъэлэжьэу кьыхагъэлажьэхэрэ ашлэрэр зэрэмаклэм еуцолэжьых. «Адыгэ Республикэм гуманитарнэ ушэ-тынхэмкэ институт

илофшлэхэу Шэуджэн Тэмарэрэ Шьхьэлэхэу Дарикорэ Очэпшы фэгъэхьыгъэ кьэтыным зыхэлажьэхэм, — кьелотэжьы Светланэ, — «кьэтыным тыхэмылажьэ-зэ упчлэу тилагъэм нахь, нахьыбэ хьугъэ тызхэлажьэ ужым, — кьаложьыгъаг».

Нарт эпосыр Хьэдэгъэлэ Аскэр зэритхыжьыгъагъэм фэдэу, адыгэ чылэхэм, адыгэ лэкоуэхэм апыль тарихьыр игъэ-клотыгъэу тхыжьыгъэн зэрэфаер «Лэапсэр» кыгъэнэфаг. Тинасыпыш, Беданэкьо Замирэ кьызырилорэм фэдэу, чылэ, лэкоу кьэбархэр джыри кьэ-зылотэжьырэ нахьыжхэр тилэх:

«Ныбжэ чьэпхыгъэ зилэхэр арых нахьыбэм лэкоу кьэбархэр кьытфэзы-луатэхэрэр. Джыракъы фэгъэхьыгъэу Кьэлэшэо Январбый ялэкъо тарихь дэгъу дэдэу кьылоаг, ащ фэгъэхьыгъэ лэпэрытх тхылы, ежь-ежьырэу зэхигъэ-уцуагъэу, ил. Джэджэхаблэхэмкэ Мыгухэр кьахэщыгъэх. Тэуишаблэкэ — Тэу Аслэан, археологие шыхьатхэр игъусэ-жьхэу, луашьхэхэм якъэбарырэ кьа-члахыгъэхэр зыфэдэхэмрэ — шлэныгъэ энциклопедие псау мэхьу ащ кьылуатэрэр. Афыпсыпэ цытетхы зэхьум, Тыркуаохэр, зы лэкоуым щыщхэу, нэбгырэ 30 — 40 фэдиз хьухэу кьэзэрэу-гъо-игъагъэх. Лэкоу чыгыр сурэт шлыгъэу дэпкыым пылагъэу ял. Ащ фэдэ апэрэу слээгъу. Шьэумэнхэри, мэшалахэу, бэ хьуштыгъэх. Чылэм итарихь кьэзыло-тагъэхэм илъэс 25-рэ нахь зымыныбжэ Мэджаджыкьо Руслэни кьахэкыг. «Адыгэ шьаор» зыфилорэ зэнэкьокъоу Тэхьутэмыкьое районым цызэхашэрэм ар хэлэжьэн зэхьум, илэкоу тамыгыи зэригъэгъотыжьыг, илэкоу тарихьыи зэригъэшлэжьыг. Сшлогъэшлэгъонэу кьалотагъэхэм ащыщыг шапсыгъэмэ ябыракъ 1926-рэ илъэсым Адыгеим кьызырахыжьыгъагъэр. Ащ фэгъэхьыгъэу чылэ джэгу ашлыгъаг, нэужым Лэпкь музейм апэрэ артефакт пкыгъоу аратыжьыгъаг. Непэ кьызнэсыгъэми члэ. Джащ фэдэ кьэбархэр нахьы-бэрэ зэхэтхынхэ, тисабыйхэм ядгъэшлэн фай. Дунэе хьытыум зэридгъахэхэрэм ишлуагъэкэ цыфыбэмэ альэгъу, копие атырахы, зэфагъэхьыжьы, епллых — ар зымыуасэ щылэп. Непэ титарихь кьэ-дгъэнэным «Лэапсэ» зыфилорэ проектыр фэлорышлэ. Ащ сыхэцагъэу сызэрэдэ-лажьэрэм мэхьанэшхо есэты, ары типшэрылэ шьхьалэр!»

Тилофшлэгъухэр кьызырэхэгъэщыгъэхэмкэ тафэгъушлэ ыкли тапэкли ялофшлэ-гъэ, чанэу зэраублагъэм фэдэу, лагъэ-клотэнэу тафэлало. Кьэтын зэклэлыкьо хьалэмэтхэм тыкьажэ. Лэпкь тарихьыр мыкьлодыным «Лэапсэр» фэлорышлэшт.

ТЭУ Замир.

Илъэсищкэ агъэпсышты

Тикьэлэ шьхьалэ мынинми, игыогухэр занклэх, унэ ыкли псэолэ зэтэгъэпсыхьагъэхэр дэтых, чыплэ дэхабэ ил. Мыщ щыпсэхуэрэми, хьаклэхэу кьахлохэрэми ашлогупсэф ыкли ашлокабэ. Аужырэ илъэсхэм Адыгеим и Лышхьэ ишлуагъэкэ республикэр кьэралыгъо проектхэмрэ федеральнэ программэхэмрэ ахэлажьэ. Мыекьуапэ зэхьокыныгъэу фэхьухэрэр зэклэми тинэрыльэгъу.

Мыгъэ джыри зыгъэпсэфыплэу Мэздахэм игъэпсын рагъэжэшт. Ащ чыгу гектар 455-рэ кьызылэубытышт, Шьхьэ-гуащэ исэмэгубгъуклэ щыт Нэгыежь луашьхэ шагъэпсышт. Гъучл лэамыдж хьагъэу агъэклэжьыгъэм зыгъэпсэфыплэр зытет кьушхьэм удищэшт.

Адыгэ Республикэм псэолэшынэным-кэ, транспортымкэ, псэуплэ-коммунальнэ ыкли гъогу хьызмэтымкэ и Министерствэ специалист-экспертэу Анна Каревам Мэздахэм игъэпсын Мыекьуапэ зэрэщыфэжэхэрэм икьэбар ТАСС-м фygъэхьыг. Пащэхэм кьызыралорэмкэ, ащ ишын 2025-рэ илъэсым аухьышт.

Илъэсыбэ хьугъэ пащэхэм мэз кьэб-зэ дахэу кьушхьэлэпэм кьыщыкырэм дэжэ цыфхэм зысцагъэпсэфын чыплэ щашынэу зыфэягъэхэр. Джы Адыгэ Республикэм псэолэшынэнымкэ, транспортнымкэ, псэуплэ-коммунальнэ ыкли гъогу хьызмэтымкэ и Министерствэрэ акционер обществэу «Дом.РФ-мрэ» зэзэгъыныгъэ зэдашыг, ащ кьыщело тыхэгъэу ыкли нэмык кьэралыгъохэм опыт ин ащызэзгъэгъотыгъэ специалист-хэм Мэздахэм ипроект-дизайн гъемафэм нэс кьызырагъэхьазырыштыр. Проектум пэлуагъэхьашт мылькур федеральнэ, республикэ ыкли чыплэ бюджетхэм кьа-хагъэкышты.

Псыхьоу Шьхьэгуащэ инэпкьхэр иклэрыкэ шьыпкьэу агъэпсыхэу, кьэлэ бассейнри загъэклэжьыкэ, Нэгыежь луашьхэ зыгъэпсэфыплэу щашыштым зызырэфэагъэзэштыр Адыгеим и Лыш-

хэ тапэклэ кьылогъахэу щытыг.

Мэзым зэрар рамыхэу, цыфхэм зысцагъэпсэфынэу ыкли зысцаплыхьанэу Мэздахэр агъэпсышт. Проект-дизайным кьызырэдильгытэрэмкэ, лэсгъогухэр мыжэ плиткэхэмкэ апклэштых, остыгъэхэр кьыщыблэштых, кьызсаклэхэ-штхэ лагъохэр агъэнэфэштых. Ахэм афэшхьафэу клэлэцыкылэхэм апае спортивнэ площадкэхэр ашыштых. Чыжэрыплэ площадкэу агъэпсыштхэм кьалэу Мыекьуапэ итеплэ ыкли кавказ кьушхьэхэр ащыплээгъуштых.

Зыгъэпсэфыплэу ашыштыр проек-тэу «Шэпхэшлэхэм адиштэрэ кьэлэ щылаклэр» зыфилорэм кьыдыхэлгытаг. Чыгоу ар зысцагъэпсыштыр мэз фондум кьыхагъэкли кьалэм ратыг.

Нэгыежь луашьхэ тарихьымкэ мэхьанэшхо илэу щыт. 1861-рэ илъэсым пытаплэу Мыекьуапэ Урысыем ипачы-хэ зыкыщиплыхьанэу клогагъэ. Ащ пае луашьхэм «Царская горка» цлэу фаусыгъаг. Республикэм щыпсэхуэрэ-ми, хьаклэу кьытфаклохэрэми Пачьыхэм кьызыщыкылэхэу ыкли зыщиплыхьэу чыплэхэр ашлогъэшлэгъоныштых.

Зеклохэм Мэздахэ агу зэрэрихыштыр гъэнэфагъэ. Ахэм япчягъэ илъэс кьэс кьыхэхьо. Аужырэ илъэсхэм зеклоным иинфраструктурэ Адыгеим сомэ милли-ардиплэ хильхьаг, джыри зэпамыгъэу зыгъэпсэфыплэ инхэр зэрагъэпсыштхэм пыллыштых. Ахэм ащыщэу Мэздахэм кьымафи гъемафи уклон пльэкышт, кьалэм пэблаг, лэсэу кьэлэ паркыр зэпыпчыныш, унэсышт.

Чылопсыр амыукъоу

Фышт — Ошутен кьушхьэ зэхэтыр Лэгъонэкэ шьолырым кьыхаушхьафыкын унашэ зэрэщылэр УФ-м и Правительство зысцагъэпсыштыг.

Ар лэуытыплэ фэхьу кьушхьалэхэм псэуалэхэр, курортхэр, кьечэхьыплэ инхэр, нэмыкьхэр зэрашамыгъэшлыштхэм. Унашэу ашлыгъэм ыпкь кыкыкыкэ зыфэдэ кьэмыхьугъэ чылопс комплексыр кьаухьумэн альэкышт. Тэ тичыгухэм кьащыкырэ ыкли ахэс псэушхьэхэм афэдэхэр Урысыем ичылплэ пстэуми ащыплээгъуштыт. Тхыль Плыжьым зыцлэ дэхьагъэу тилэр бэдэд.

Адыгэ Республикэм и Лышхьэ ипресс-кьулыку кьытыгъаг экокурортэу «Лэгъонакьэ» фэгъэхьыгъэ проект иныр зысцашлышт чыналэр «ЮНЕСКО-м»

кьыгъэгъунэрэ гунапкъэхэм зэрашы-мышыштыр. Кьызыралорэмкэ, зыгъэпсэ-фыплэу «Лэгъонакьэ» зысцагъэпсыштыр гектар 1500-рэ мэхьу.

Президентэу Владимир Путиним Фе-деральнэ Зэлуклэм фygъэхьыгъэ Джэ-псалэем щыхыгъэунафыкыг Урысыем ишьолыр пстэумэ зеклоныр ащызэхэ-щэгъэным мэхьанэшхо зэрилэр, ау ащ даклоу чылопсым ибайныгъэ уукьоныр зэрэмытэрэзыр. Кьушхьэ экокурортэу «Лэгъонакьэ» агъэпсы зыхьуклэ чылопс кьабзэм зэрар зэрэрамыгъэкыштым пыллыштых.

ЩылакIэр ыкIи цIыфыр

Гулэрэр къурэм етхъо

Мы гуцылэхэр зыхэр гашIэ къэбгъэшIэным хэлъ-хэсыр зыгъэунэфыпагъэу щытыгъэ цIыфхэр ары, узэгупшысэн мэхъэнэ купкIи иI. Адыгэ лъапкIым бэ ынэгу клэкIыгъэу ыщэчыгъэр, гумэклI кIыныбэм цIыфым ыгу агъэцIыкIу, ышъхъэклэ лыуз-гууз зыщэчырэр мэлцIымамэ.

COVID-19

Лъэхъан пэлчъ гушIуагъуи гумэклI хэгощагъ. Ау я XXI-рэ лIэшIэгъум тыщыпсэоу, уни тахъти тихъоу, тикIасэр тимафэу, гъэсэнгыи шIэныгыи тилэу, узыфэе гъомылапхъэри кы-зытэтэкъохырэм, цIыф цIыкIум ипсауныгъэклэ гумэкIышхоу, уз шынагъоу щыт ковидыр кыт-фэклауагъ. УемыутэлIагъэмэ, ар зэрэмэхъаджэр пшIэрэп, шъэрэ

кыуаIуагъэу, къатхыхэрэм уаджагъэми.

Уегупшысэмэ, сыд фэдэрэу тхъагъо уилэми, узыжъ бзаджэхэр зэрэгъэкIодыгуаехэр тыфай-тыфэмыеми кыдгурыллоу фежыагъ. ХэкIыплэ зымылэ чы-плэм хэти зиуцокIэ, а узыр цIыфым кыфэзыхыгъэр, ащ фэдэ хъакъ кызкIытефагъэр зехифынэу ежъэ. ЦIыфхэр щы-

кIыгъало зэрэхъугъэм, зыфэ-сакъыжыи, зэфэгумэклIи, щыни, укIыти, лыузи кырамыдзэжъэу зэрэхъугъэм а зэкIэр фэкIожьы.

Ау цIыф цIыкIур арэу зэрэ-мылэшыр мы узым кыгъэлъэгъуагъ. Зы мафэклэ зэкIэ зы-щыгъупшэжъхъэу, гукIэгъуи, псэкIоди, лыузи зымылэхэр бэ мэхъух. Зым ыкIыб адрэм фэгъэзагъэу, о хъалыгъур, къуаер иптэкъухъэу, гъаблэм ыгъалIэу мы чIыгум тетыр тетэу, утхъэ-щтэп. Ущылэ пшIоигъомэ о пшъхъэ фэдэ къабзэу, нэмыкI цIыфэу кыбготхэми уафэса-кыи, фэныкIом уемылэбжъаоу угоуцон фае. Мы уахътэм ижы-зэпеошхо цIыфхэр зэригъэ-шIухэрэп, зэпэлэпчъэ ешIых.

Къоджэ еджаплэм тылэтахъоу тыкIо зэхъум тянэжъхэм, тянэ-хэм, тшыпхъухэм, унэкъощхэм, гъунэгъухэм, тэмашъхэм тес-хэм гукIэгъу-шъхъэклафэ зэрэ-зэфашыщтыгъэр къэсэшIэжъы. Тэри, ахэм «ШъукIу!» — аломэ, тыкIощтыгъэ, «Фахъ» — аломэ, тыгушIозэ тычъэщтыгъэ. ГухэкI-ми, непэ адыгэ зэхэтыкIэ-зэ-фыщытыкIэхэр лъэшэу къелыхы-гъэх, Iон-къэлэожьыи, зэнэкъокъу-зэшъугъыр къатекIотагъэу ет-

хъалэх. IахыI зэфыщытыкIэхэ-ри къэлэнлагъэх, сымаджэм ыпэкIэ фэгумэклIхъэу, ялэшхо щымылагъэми, мыхъамелэ фа-хъыти зэрэчъэщтыгъэхэм фэ-дэжъхэп. Арын фае адыгэ нэнэжъым «сищыпс кысэцIэ-цIэжъыгъ» езгъэуагъэр.

Пандемиер илъэситIу хъугъэу цIыфым кытекIуатэ. ЦIыфыр зэрэлIыкIырэр Iае ыкIи дэи, ащ пае, Iээгъу зымылэ уз щылэпышъ, уелэзэн фае. Непэ гу-лэынтфэ, къупшъхъэ узхэм, нэмыкIхэм заушъомбгъугъ. Непэ Iээплэ госпиталым дэеу чIафэ-рэми, ащ иIахыI дэдэхэми уаымыхъуапс. Сымаджэ хыльэ-хэр зычIэлъхэ «краснэ зонэм» учIэхъанэу, уисымаджэ упэлү-тынэу щытэп. Зэрэхъуи, зэрэ-щылэи, рашыли, нэмыкIи пшIэрэп, къалорэ закъор, а сымаджэр зэрэчIэлъыр, темпе-ратурэ зэриIэр ары.

Гулэрэр къурэм етхъо. Гулэрэ цIыфым зещылэ, сыд къин ыщэчыми, ау джаушIтэу цIыфым ипсауныгъэ кыхэлэба?! Госпи-талъхэм сымаджэу ачIэлъхъэу зIэзэхэрэм якъэбар къапэблэ-гъэ цIыфхэм тэрэзэу ашIэн амал ягъэгъотыгъэныр лъэшэу ищы-

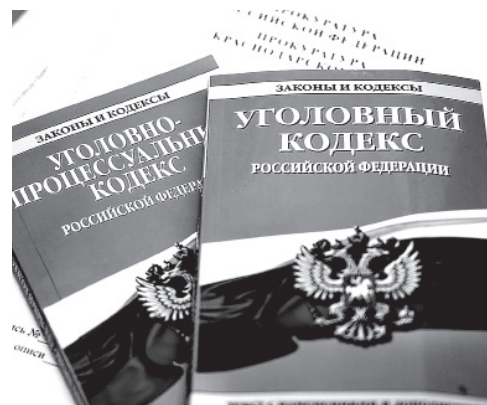
кIагъ. Вакцинэр зыхалъхъа-гъэхэми сымаджэхэри ахэтых, зэкIэ арэу дэгъу закIэп, арышъ, врачхэм мастэр ахалы къоды-емэ, зэрэрагъэкъурэр сшIотэрэ-зэп.

Шъыпкъэ, халат фыжъ зы-щыгъхэми ахэтых зыпшъэ укIо-нэу щымытхэр шIэныгъэклIи, гукIэгъукIи дэгъугъэ, адрэхэри ахэм акIырыплъыгъэхэмэ. Непэ пандемием зауи, гъабли нахъ Iэежъэу, цIыфыгур еукIы. Ясы-маджэ алэ нэмысэу, зыпсэ хэ-кIырэм ифэло-фашIэ амышIэ-жъэу, агъэтылтых. А зэкIэм гур агъэушкIои, дунэе дахэм илэ-шIугъи кыпфишIэжъырэп. Лыуз лъэшым зэкIыIулэрэр кIыным нэшъу ешIыба, арышъ, сыма-джэхэм ковидыр ыкIи нэмыкI узхэр зилэхэм, зэфэдэу афэ-сакъыхъээ, плэпъэ лые тырамы-гъашIэу ялэзэнхэр, ящыкIэгъэ Iэпылэгъур ягъэгъотыгъэныр лъэшэу ищыкIагъ. Сымаджэхэр зилэхэр ыкIи врачхэр тызэгү-рылоу тIэ зэкIэдзагъэу, тызе-кIомэ, тцIыфышъхъи кызэ-тенэщт, узхэри IукIотыштых, тытекIощт цынэгъо гуихым.

МАМЫРЫКЪО Нуриет.

Уголовнэ пшъэдэкIыжъ арагъэхъыщт

УФ-м и Уголовнэ ыкIи процессуальнэ кодексхэм гъогурыкIоныр щынэгъончъэным ылъэныкъокIэ гъэтэрэзыжынхъу афашыгъэхэм кIуачIэ ялэ хъугъэ.

ГъогурыкIоным ишапхъэхэр зыукъуа-гъэу административнэ пшъэдэкIыжъ зытыралъхъагъэм ыкIи транспорт амалыр ыгъэлорышIэнымкIэ фитыныгъэр зыIахы-гъэм фэгъэхыгъэ статья Уголовнэ кодексым хагъэхъуагъ.

2022-рэ илъэсым щылэ мазэм и 10-м Федеральнэ законэу N 458-ФЗ-м хагъэхъогъэ статьяу 264.2-м кIуачIэ илэ хъугъэ. Ар зыфэгъэхыгъэр ша-пхъэхэм ашIокIэу псынIкIэу зекIохэрэр, ыпэкIэ кыкIырэ автомобилым игъогу лъэныкъо зэрэтэхъагъэм кыхэкIыкIэ транспорт амалыр зэрифэнымкIэ фи-тыныгъэр зыIахыгъэхэр ары. Мы хэбзэукъоныгъэхэм ащыщ горэ (икIэ-рыкIэу зэрычъэрэм илъэшыгъэ кило-метрэ 60-м ригъэхъугъэми, имыльэ-

ныкъо техъагъэми) зэрэзэрихъагъэм тетэу водителым уголовнэ пшъэдэ-кIыжъ рагъэхъыщт. Мы хэбзэукъоны-гъэхэр полицием икъулыкъушIэ кы-хигъэщыгъэмэ ары статьям кIуачIэ илэ зыхъурэр.

Зигугъу къэтшырэ статьям ия 2-рэ Iахъ апэрэмкIэ хъапс зытелыгъэхэм афэгъэхъыгъ. Анахъ пшъэдэкIыжъ иныр апэрэ IахъымкIэ — илъэситIу хъапс, ятIонэрэмкIэ — илъэситIу нэс.

УФ-м и УК истатьяу 264.2-м кыдхэ-лпытэгъэ бзэджэшIагъэхэм язэхэфын дознавательхэм апшъэ ралъхъагъ.

Урысые Федерацием и Уголовнэ-про-цессуальнэ кодекс истатьяхъу 31-м ыкIи 150-м юридическэ-техническэ гъэтэрэ-зыжынхэр фашIыгъэх.

Гъээтетеджэхэм ятворчествэ щыщ

Сэ сишIулъэгъур орэп

КIэлэ ныбжыкIэр гугъэу Игъогу лъагъо рэкIо. Пшъэшъэ дэхашэм фаеу Ипшъэшъэ унэ макIо.

Ау зыдэкIуагъэр гъэры. Гу мэхэ закъор мэгыи. — Сэ сишIулъэгъур орэп, О уигъогогъур сэрэп.

СимашIо ибзый пльырхэр Уишъхъантэ сфытегъэпсэнхэл. СигушIо ишIогъэ Iуплэ СиппакIэ хэлплэгъошъунэп.

УипIэшъхъагъ сшъхъэ щызгъашIоу, Ау нэмыкIыр сишIулъэгъумэ — Уфэена, кIэлэ маф? Сфэшъошэна, симынеф?

Тызфэмафэр тифэшъуашэу, Тызфэзафэм тыришъуашэу Тыщылэнба, щылэныгъ? КъэдгъэшIэнба, гъэшIэныгъ?

Тхъэ лъапIэм иIэмырышIу

Чъэп ужым дунаир Тыгъэнэпс. Иосэпси псы къабзэу тикIас. Ос ужым дунаир — Фыжъыбз. Ошх ужым дунаир — Рэхъат. КъэкIрэ лъапкIыр Ащ егъэпыт. Ижы IэшIуи дунаир — Рыбай. Псэ зыпытым Ар инэхъой. Дунаим идэгъуи, идахи — Тхъэ лъапIэм иIэмырышIу.

ШIугъэм зыфэзыщэйрэм ЫшIэнхъу иамалышIу.

Гупсэу кыислбыIэси...

Гупсэу кыислбыIэси, Спсэ уфэзгъэдэн. ГушIопсэу насыпыр Тхъэм кыпфигъэкIон. Тыгъэпсэу кыисэплIи, Слэз кыыгъэпсынIкIэн. Гунэсэу къэпсалIи, Слбы кыыгъэфэбэн.

Сипчъэ кыфэпшIы-жъымэ сымыджэуа-пынчъ

ФыIусхыгъэр шIум сикъэлапчъ. Къеблэгъагъэр шIукIэ мычэфынчъ. СигушIлэ — шIуфало — гъунэнчъ. ГукIэгъэ-гукIэгъукIэ сымыамалынчъ. Чэфыгъом уезгъэлэзмэ, сымыакъылынчъ. ГушIуагъом ухэзгъэзмэ, сымынасыпынчъ. Сипчъэ кыфэпшIыжъмэ, сымыджэуапынчъ. * * *

ГукIэгъу зыхэлпыр — Гу закI. Ар зыхэмылпыр — Гу нэкI. Гу фабэм игъогур — ГушIуагъу. Гу чъылэм имылэр — ГукIэгъу.

ХЪЭШХЪУАНЭКЪО-ХЪУТ Сар. Адэмый.

Спортыр, плуныгъэр

Бэнаплэр ящылэныгъэ щыщ

ДзюдомкӀэ банэхэрэм ялӀэлӀсэныгъэ хагъэхъонымкӀэ егъэджэн зэхахьэхэр Адыгэ кӀэралыгъо университетым физкультурэмрэ дзюдомрӀкӀэ и Институт щыкӀуагъэх.

Санкт-Петербург, Дагъыстан, Ростов хэкум, Къырым, КъэбэртӀэ-Бэлкъарым, КъэрэщӀэ-ЩӀэрджэсым, Краснодар краим, Адыгэ Республикэм, нэмыкӀхэм ябэнакӀохэр, тренерхэр егъэджэн зэхахьэм хэлэжыагъэх.

Олимпиадэ джӀэгунхэм дышӀэр къащызыхыгъэ Мудрэнэ БиспӀан кыизэрэ-тиуагъэу, зэхахьэм тренерхэр, бэнакӀохэр эффицагъэх.

СпортымкӀэ дунӀэ класс зилӀ мастерэу Улан Гуртуевыр, спортымкӀэ мастерэу Болэ Вадим Санкт-Петербург кыкӀыгъэх. Апхъудэ Анзор КъэбэртӀэ-Бэлкъарым щӀӀсӀэу. СпортымкӀэ дунӀэ класс зилӀ мастерэу Байчорэ Пилял КъэрэщӀэ-ЩӀэрджэсым щыщ.

ЗыцӀэ къетӀуагъэхэр тренерых, кӀэлӀэ-гъаджӀх, ныбжыкӀхэм ягъэсэн пылтых.

Урысыем изаслуженнӀэ тренерхэу БеданыкӀо БайзӀт, Сергей Шutowым, спортымкӀэ дунӀэ класс зилӀ мастерхэу ДелӀкӀо Адам, ШӀэоцӀыкӀу Рустам, Адыгэ Республикэм изаслуженнӀэ тренерхэу БеданыкӀо РӀмӀзан, ХъакурынӀэ Дамир, МӀрӀтыкӀо Сахыд, БастӀэ СӀлым, фӀэшхъафхӀэри зэхӀӀӀкӀо купым хӀатыгъэх.

УзӀплӀэкӀыжӀмӀ, плӀӀӀгъурӀр...

Физкультурэмрэ дзюдомрӀкӀэ Институтым изал самбӀмкӀэ, дзюдомкӀэ банӀщтыгъэхэр, СССР-м изаслуженнӀэ тренерэу, я XX-рӀэ лӀӀӀлӀгъум Урысыем дзюдомкӀэ итренер анахь дӀгъоу, самбӀмрӀэ дзюдомрӀкӀэ МыекӀуапӀэ бӀнӀплӀэ еджаплӀэм лӀапсӀэ фӀэзышыгъэ Кобл ЯкӀубӀэ ыгъэсагъэхэр зэхахьэм щыцӀӀуагъэх.

— Тренерхэр, спортым пыщагъэхэр блӀкӀыгъэ лӀӀхъаным фыцӀплӀӀӀкӀыжӀых, ягукӀӀкӀыжӀхэм атегушылӀх, — игупшысӀхэм ташегъӀгуазӀ Адыгэ Республикэм дзюдомкӀэ импорт еджаплӀэу Кобл ЯкӀубӀэ ыцӀэ зыхьырым ипашӀэу, Адыгеим дзюдомкӀэ ихӀшыпыкӀыгъэ командӀэ итренер

шхьалӀэу БастӀэ СӀлымӀэ. — Кобл ЯкӀубӀэ лӀӀӀӀӀу шӀоигъуагъ Институтым спортымкӀэ изал чыплӀэ нӀкӀ имылӀжыӀу бэнакӀохэм зыщагъэсэнӀу.

— СпортымкӀэ залым изакӀоп, ятӀо-нӀрӀэ бӀнаплӀэми чыплӀэ нӀкӀ имылӀжыӀп...

— Кобл ЯкӀубӀэ имурадхэр тӀэ кыд-дӀхъугъэхӀу тӀлӀытӀэ. БэнакӀохэр бӀ мӀхъух, зӀлукӀӀгъухэр зыщыкӀохэр алы-рӀгъухэр зӀжыуӀо хъугъэхӀу кытӀтӀӀхӀу.

— ЗыныбжӀы икӀугъэхэм язакӀоп, кӀӀӀӀӀӀӀӀӀхӀэри егъэджэн зӀлукӀӀгъум хӀӀӀӀӀӀхӀ.

— Ежхэр зӀрӀбанӀхӀэрэм дакӀоу, псӀэ зыпыт зӀлукӀӀгъухэм ащӀӀӀӀгъурӀр, зӀ-хӀахырӀр ашӀогъӀшӀӀгъон, гум кӀенӀжыых.

ЗӀгъусӀхӀу загъасӀэ

— ДзюдомкӀэ, самбӀмкӀэ хӀгъӀгъу, дунӀэ зӀнӀкӀӀокухэм ахӀӀӀӀӀӀхӀэр зы алырӀгъум зӀдытӀытӀх, непӀэ дзюдомкӀэ зӀкӀӀӀри зӀбӀнӀых, — тизӀдӀгъушылӀгъу лӀегъӀкӀуатӀэ Адыгэ Республикэм самбӀмкӀэ импорт еджаплӀэ ипашӀэу, спортымкӀэ дунӀэ класс зилӀ мастерэу ДелӀкӀо Адам. — Кобл ЯкӀубӀэ спортышхом фишыгъэ лӀапсӀэр щылӀӀныгъэм щылӀа-гъӀкӀуатӀэ.

НӀчӀӀӀӀӀӀӀ, ПшыкӀуыхъаблӀэ, ПӀнӀжыкӀуае, ХъакурынӀхъаблӀэ, КошхъаблӀэ, нӀмыкӀхэм ащагъасӀэр ныбжыкӀхӀу МыекӀуапӀэ къӀкӀуагъэхэм ДелӀкӀо Адам гушылӀгъу афӀхъугъ, тренерхэм хӀушхъа-фыкӀыгъэ зӀдӀгъушылӀгъу адырӀлагъ.

— СамбӀмкӀэ дӀгъӀсӀэр ныбжыкӀхӀэр непӀэ дзюдомкӀэ зӀхахьэм щӀбанӀх, — тизӀдӀгъушылӀгъу лӀегъӀкӀуатӀэ самбӀмкӀэ дунаим ичемпионӀу, Адыгэ Республикэм изаслуженнӀэ тренерэу МӀрӀтыкӀо Сахыд. — ЗӀхӀӀӀӀӀӀӀ тафӀраз. Институтым иалырӀгъу сытӀтӀэу хӀгъӀгъум изӀлукӀӀгъу-хэм сахӀӀӀӀӀӀу кыизӀрӀхӀӀыгъэр сщы-гъупшӀӀрӀп. Дунаим цӀӀрыӀо щыхъугъэ бӀнакӀохэр тызычӀӀт залым шагъэсагъэх. Тиспортсменхэм, тренерхэм тарӀгушхо.

ТренерхӀу БеданыкӀо РӀмӀзан, Бе-

даныкӀо БайзӀт, БӀджыдӀэ Вячеслав, Сергей Шutowым, ДжарымӀкӀо Рустам, фӀэшхъафхэм язӀфӀхъысыжӀхэм къащы-хагъӀщыгъ дзюдомрӀэ самбӀмрӀкӀэ банӀхӀэрэм лӀӀужхэм язӀпхыныгъэхэр зӀ-рагъӀпытӀхӀэр.

ХъабӀхъу АдамрӀэ ХъакурынӀэ ДамиррӀэ агъӀсӀэр ныбжыкӀхэм къагъушылӀагъэх. ХӀгъӀгъум изӀнӀкӀӀоку шӀӀхӀу хӀӀӀӀӀӀ-щтхэм лӀоф адашӀӀ. АдзынӀэ АлыӀ кӀӀӀӀӀхӀэри, пшӀашӀӀхӀэри дзюдомкӀэ егъӀбанӀх. Ащ зӀрилӀытӀӀрӀмкӀэ, илъӀс кӀӀс МыекӀуапӀэ щыкӀорӀэ егъӀджэн зӀхахьэм имӀхъанӀэ зыкӀӀӀӀӀтӀы. ЯлӀӀӀӀӀсӀэныгъэ ха-гъӀхъонымкӀэ бӀнакӀохэм амалышӀлӀхӀэр ялӀх.

Чемпионим игукӀӀӀкӀыжӀ

— ТызычӀӀт залым бӀрӀэ сщыцӀбӀнагъ. Кобл ЯкӀубӀэ кысылӀоштыгъэхэр сщыгъу-

пшӀхӀӀрӀп, — къӀуатӀэ МыекӀопӀэ бӀнӀплӀэ еджаплӀэм щӀӀлӀгъуӀу, ОлимпиадӀэ джӀэгун-хэм дышӀӀэ медалыр къащызыхыгъӀу Мудрэнэ БиспӀан. — ЕгъӀджэн зӀхахьэм сигуапӀэу сыхӀӀӀӀӀӀ, спортым нӀлуасӀэ сызыфишыгъэхэм салӀкӀӀэ.

— КӀӀӀӀӀӀӀӀхӀэр, ныбжыкӀхӀэр Му-дрӀнӀэ БиспӀан къӀӀӀӀӀӀхӀӀӀ кыгоуцӀоу, сурӀтхэр атырахӀӀу бӀрӀэ лӀӀӀгъуӀгъ.

— Адыгэ кӀӀӀӀӀӀгъо университетым сщыдӀжагъ, Урысыем, Адыгеим изаслу-женнӀэ тренерэу Хъот Юныс сипашӀӀу спорт зӀнӀкӀӀокухэм сахӀӀӀӀӀӀӀӀӀ, — къӀуатӀэ БайчорӀэ Пилял. — ДжырӀэ уахьтӀэ КъэрэщӀэ-ЩӀӀрджӀсым сщыцӀӀсӀу, ныбжыкӀхӀэр сӀгъасӀх. ЕгъӀджэн зӀ-лукӀӀӀр илъӀс кӀӀс МыекӀуапӀэ щыцӀӀӀ-зыщӀхӀэрэм лӀофыгъошхо агъӀӀӀӀӀӀ сӀ-лӀытӀэ.

— МыекӀуапӀэ спортышхом игупчӀэ хъугъэ, — кытилуагъ Урысыем дзюдом-кӀэ ныбжыкӀӀэ хӀшыпыкӀыгъэ командӀэ итренерӀу, ПшыжхъаблӀэ щыщӀу ОрдӀн Андзаур. — Адыгеир нахьышӀоу дунаим щӀӀӀӀӀӀӀ тыдӀӀӀӀӀӀӀ.

Мыгу МиланӀэ дзюдомкӀэ мӀбанӀэ. ЕгъӀджэн зӀхахьэм чанӀу хӀӀӀӀӀӀӀ. Дзюдор ищылӀӀныгъэ щыцӀ зӀрӀхъугъэм фӀӀӀӀ тренерхэм, кӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀӀ афӀ-гъӀхыгъэ гушылӀэ фӀабӀхӀэр кытилуагъэх.

— Спортым плуныгъэ мӀхъанӀу илӀм хӀхъо, — къӀуатӀэ зӀхӀӀӀӀӀӀӀ купым ыцӀӀкӀӀэ БастӀэ СӀлымӀэ. — Адыгэ кӀӀӀӀӀӀгъо университетым иректорӀу Мамый ДаутӀэ, физкультурэмрэ дзюдомрӀкӀэ Институтым ипашӀӀу БгъуашӀэ Айдымыр гъӀзетымкӀэ «тхъашӀуегъӀсӀу» ятӀожыы тшӀоигъу. КъӀӀӀӀӀӀ егъӀджэн зӀхахьӀхӀэр гъӀмафӀэм МыекӀуапӀэ щыкӀоштых. КъӀӀӀӀӀӀгъо гъӀпсыкӀӀэ илӀу Адыгеир зыпсӀ-урӀр илъӀсӀэ 100 зӀрӀхъурӀм фӀӀӀӀӀхы-гъэ зӀхахьӀхӀэр, зӀнӀкӀӀокухӀэр зӀхӀӀӀӀӀ-щтых.

ЕМТӀЫЛӀ Нурбий.

Адыгэ Хасэм илофыгъохэр

Тибайныгъэ лъэхъаным кыщыхагъэщы

Республикэ общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхаматэу Лымышэкъо Рэмэзан 2022-рэ ильэсым мурадэу ялэхэм кытегушылэ тшоигъоу тылуклагъ.

— Ошъадэ затлыгъэр ильэси 125-рэ, Улапэ шым тамэхэр готым фэдэу шыгъэ бжъэр (ритоныр) кызычлахыгъэр ильэс 40 мэхъух. Ахэр адыгэ лъэпкъым итарихъ щыщых. Ошъадэ Европэм илошхъэ анахъ байхэм ахалыгът. Тарихъ пкъыгъохэм якъэгъэлъэгъонхэр республикэм цызэхашэнхэм лoф дэтшлэшт. КIэлэеджаклохэр, ныбжьыкIэхэр тарихъым нахышлоу щыдгъэгъозэщтых.

— *Сыд фэдэ зэхакъа джыри зэхашу-цэщитхэр?*

— Адыгэ шым, адыгэ спорт бэнаклoм, адыгэ пшъашъэм, нэмыкIхэм яхыплэгъэ зэхакъахэр тэгъэхъазырых. Адыгэ быракъыр, адыгэ шуашэр, фэшъхъафхэм ямафэхэр Адыгем имэфэкIхэм пытэу ахэуцагъэх.

— *Адыгабзэм, лъэпкъ ишэн-хабзэхэм уакъыте-гуцылэ тшIоигъу.*

— Зэпымыоу Адыгэ Хасэм лoф зыдишлэхэрэм ахэр ахэтэлъытэх. Тиадыгабзэ зэрэдгъэлъапIэрэр, тишэн-хабзэхэм ядэхакъагъэ яхыплэгъэ зэхакъахэр тапэки тилэщтых. СтIашъу Юр, ЦыкIушъо Аслъан, Болэкъо Аслъан, Тэу

Аслъан тарихъым, искусствэм, шэн-хабзэхэм нахъ куоу тадэлэжъэным пылтых. Шы спортом, адыгэ бэнаклэхэм афэгъэзагъэх Тхъапшъэкъо Альберт, Хъот Юныс, нэмыкIхэри.

— *Рэмэзан, тизэдэгущы-лэгъу икIэху сыда гъзет-еджэхэм къапIо тшIоигъор?*

— Урысые печатым и Мафэ джырэблагъэ хэгъэгум щыхагъэунэфыкIыгъ. Республикэ гъзетхэу «Советскэ Адыгеир», «Адыгэ макъэр» кызыдэкIыхэрэр ильэси 100 хъуштых, хъугъэ-шлэгъэ инхэм ахэр ахэтэлъытэх. Джырэ уахътэ Интернетыр, телевидениер, телефонхэр, нэмыкI зэлылэсыкIэ амалхэр щылэныгъэм игъэкIотыгъэу цагъэфедэх. Арэу щытми, хэутыным имэхъанэ келыхыгъэп. Гъзетхэм цыфхэр яджэх, гъзетхэм ятиражхэм ахагъэхонэу, ямурадхэр къадэхъунхэу сафэлъало. Къэралыгъо гъэпсыкIэ илэу Адыгеир зыпсэрэр ильэси 100 зэрэхъурэр лoф-шлэгъэ дэгъухэмкIэ хэдгъэунэфыкIы тшIоигъу.

— *Шъуигухэлхэр кы-жъудэхъунхэу шъуфэтIо.*

— Тхъауегъэпсэу.

— 2022-рэ ильэсыр хъугъэ-шлэгъэхэмкIэ бай дэдэ хъушт, — къелуатэ Лымышэкъо Рэмэзан. — Анахъэу кыхэзгъэщмэ сшIоигъор къэралыгъо гъэпсыкIэ илэу Адыгеир зыпсэрэр ильэси 100 зэрэхъурэр ары.

— *Адыгэ Хасэр зыхэлэ-жъэщит лoфтхъэбзэ шгъаIэхэм кытегушылэ-Iэба.*

— Шэнышлу зэрэхъугъэу, Адыгем культурэмкIэ имафэхэр Москва щыкIоштых. Ащ тызэрэхэлэжъэщит шыкIэм тегупшысэ, зэфэхъысыжхэр шлэхэу тшIы-щтых. Кыхэзгъэщмэ сшIоигъу Къэбэртэе-Бэлъкъарыр, Къэрэ-щэе-Щэрджэсыр ащ зэрэхэлэжъэщитхэр.

— *Тилэпкъэгъухэу Iэ-кIыб къэралхэм ащыпсэу-рэмэ макъэ яжъугъэIу-цта?*

— Тызыхэт лъэхъаным икIыныгъохэр кыдэтэлъытэх. Хэбзэ къулыкъушлэхэр, Дунэе Адыгэ Хасэр (ДАХ-р) зэхэщэн лoфхэм апылбыштых, тэри таригъусэщт. Анахъэу тызыдэлажъэмэ тшIоигъор адыгэ лъэпкъым итарихъ цыфхэм нахышлоу зэрядгъэшлэ-щтыр ары.

— *Адыгэ Хасэм игъэцкIэкIо комитет из-хахъэ Улэпэ Iуашгъэхэ-хэм, нэмыкIхэм якъэ-бархэм шъуащытегу-щыIагъ.*

Шэжыыр, плуныгъэр

ДОСААФ-м имазэ рагъажъэ

Урысыем ухъумэн лoфыгъохэмкIэ имазэ 2022-рэ ильэсым щылэ мазэм и 25-м Мыекъуапэ щырагъэжъэщт.

Урысыем и ДОСААФ икIутамэу Адыгэ Республикэм щылэр зызэхашагъэр ильэс 95-рэ, Хэгъэгъу зоошхом ТекIоныгъэр кызыщыдахыгъэр ильэс 77-рэ зэрэхъухэрэм афэгъэхъыгъэ мазэм ехыплэгъэ зэхакъахэр щылэ мазэм и 25-м Мыекъуапэ кызыцзылауахышт.

Республикэ ДОСААФ-р зычIэт унэм щыкIошт лoфтхъабзэм

зэфэхъысыжхэр щашыштых. Ащ итарихъ, хэгъэгум икIэу-хъумэн, ныбжьыкIэхэр дзэ къулыкъум фэгъэхъазырыгъэнхэм, ДОСААФ-м ишэн-хабзэхэр зэгъэ-шлэгъэнхэм, фэшъхъафхэм атегушылэщтых.

Адыгэ Республикэм и ДОСААФ ипашъу Барцо Тимур кызыери-луагъэу, дзэ-патриотическэ, интернациональнэ плуныгъэр нахы-

шлоу зэхэцэгъэным фэшI зэлукIэгъухэм ямэхъанэ зыкIелэты. КIуачIэр, къулаир ныбжьыкIэхэм

апсыхъанхэмкIэ дзэ къулыкъур зыхыгъэхэм, ветеранхэм, цыф цIэрылохэм алуагъэкIэщтых.

**Зэхэзышагъэр
ыкIи кыдэзы-
гъэкIырэр:**
Адыгэ Республикэм
лъэпкъ лoфхэмкIэ,
IэкIыб къэралхэм ащы-
псэрэ тилэпкъэ-
гъухэм адырIэ зэпхы-
ныгъэхэмкIэ ыкIи
къэбар жъугъэм
иамалхэмкIэ и Комитет
Адресыр:
ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдэ-
щылэр:**
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.
Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,

Редакцием авторхэм
къаIихырэр А4-кIэ
заджэхэрэ тхъапэхэу
зипчъагъэкIэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлъэу, шрифтыр
12-м нахъ цIыкIунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштырэ
тхыгъэхэр редакцием
зэкIегъэкIожыхъ.
E-mail: adyvoice@
mail.ru

Зыщаушыхъатыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутын лoфхэмкIэ, теле-
радиокъэтын-
хэмкIэ ыкIи зэлы-
IэсыкIэ амалхэмкIэ
и Министерствэ
и Темыр-Кавказ
чIыплэ гъэIоры-
шIаплэ, зэраушыхъатыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

**ЗэкIэмкIи
пчъагъэр**
4545
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 82

Хэутыным узыщы-
кIэтхэнэу щыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
ЗыщыкIэтхэгъэхэ
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шгъаIэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шгъаIэм
игуадзэр
МэщIэкъо
С. А.

ПшъэдэкIыжъ
зыхырэ секретарыр
Тхъаркxоxо
А. Н.